

S. Sayısı : 237

Bingöl Milletvekili Feridun Fikri Düşünsel'in, Hayvan Hırsızlığının Men'i hakkındaki 6 Nisan 1329 tarihli Kanunu Muvakkate bâzı hükümler eklenmesine dair Kanun teklifi ve İçişleri Komisyonunun mütalâası ile Adalet Komisyonu raporu (2/176)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

(Hayvan Hırsızlığının men'i) hakkındaki 6 Nisan 1329 tarihli Kanunu Muvakkate bâzı maddeler eklenmesine dair olan Kanun teklifimi gerekeciyle birlikte ekli olarak sunuyorum.

Kanunîyet kesbetmesi için lâzımgelen muamelenin icrasını rica ederim.

19 Ekim 1949

Bingöl Milletvekili

F. F. Düşünsel

GEREKÇE

Son yıllarda hayvan değerinin çoğalması bununla beraber hırsızlığın da ziyadeleşmesine saik olmuş ve birçok yerlerde hayvan hırsızlığını kendine geçim vasıtası yapan bir zümre meydana getirmiştir.

Bu halin hayvan sahibi vatandaşları huzursuz bir duruma giriftaretmekte bulunduğu izahtan vârestedir.

Hayvan Hırsızlığının men'ini tazammun eden 6 Nisan 1329 tarihli Kanunu Muvakkat de bugünün ihtiyaçlarını karşılamaktan çok uzaktır.

Bu itibarla :

1. Hayvan hırsızlığını önlemek ;
2. Vatandaşa huzur vermek ;
3. Günün ihtiyaçlarını karşılamak ;

İçin (Hayvan Hırsızlığının Men'i) hakkındaki 6 Nisan 1329 tarihli Kanunu Muvakkate bâzı maddeler eklenmesine lüzum ve ihtiyaç vardır.

Bu mülâhaza ile hazırlanan tasarı Yüksek Kanutayın yüce tasvibine arz olunur.

İçişleri Komisyonu mütalâası

T. B. M. M.

İçişleri Komisyonu

Esas No. 2/176

Karar No. 38

10 . III . 1950

Yüksek Başkanlığa

Adalet Komisyonunca hazırlanıp 3 . III . 1950 tarihinde havale ve tevdi buyurulan Büyükbay Hayvan Hırsızlığının Önlenmesi hakkındaki Kanun tasarisının tümü üzerinde Ko-

misyonumuzun mütalâasının bildirilmesi isteği üzerine tasarı İçişleri Bakanlığı temsilcisinin huzuriyle incelendi.

1. Yurdumuzun birçok yerlerinde (beygir)

yük hayvanını, (at) binek hayvanını ifade eder. Gerek kovuşturma hususunda, gerek cezai hükümlerde tatbikat bakımından iltibasa ve yanlış anlayışlara meydan vermemek için 2 nevi maddeye (teve) kelimesinden sonra at (aygır, iğdiş), kısarak kelinelerinin eklenmesi suretiyle kanun vâzının maksadını açıklamak daha uygun olur.

2. 3. nevi ve mütaakıp maddelerde yazılı bulunan (menşe şahadetnamesi) tâbiri daha ziyade ihraç mallarının veya bir yerden diğer bir yere naklolunan malların menşesini göstermek için kullanılan bir ıstılahtır. Burada menşe şahadetnamesi ile kastolunan (ihtisap vesikası) dir. Binaenaleyh, tasarrufların mütaaddit maddelerinde yazılı bulunan (menşe şahadetnamesi) yerine (ihtisap vesikası) nın hemen hemen türkçe karşılığı olmak üzere (hayvan satış belgesi) tâbirinin ikame edilmesinin tasarı mevzuuna daha uygun olacağı mütalâa edilmiştir.

3. 3. nevi maddenin son fıkrasından, satışının (hayvan satış belgesini) alıcıya devredebileceği anlaşıyor. Komisyonumuz bu hükmü, tatbikata daha elverişli bir hale koymak için, maddeyi şu şekilde yeniden kaleme almayı uygun bulmuştur: «Madde 3 - Büyükbaş hayvanların alım satımı hayvan satış belgesiyle yapılır. Bu belgeleri köy ve mahalle muhtarları parasız verirler. Hayvan satış belgesine hayvanın cinsi ve alâmetleri, hayvan sahibinin adı, soyadı ve açık adresi yazılır. Satış halinde, hayvan satış resmini tahsil ile görevli olan köy veya belediye tahsildarı alıcının açık adresiyle adını ve soyadını satış belgesine yazıp altını tasdik ederek belgeyi alıcıya devreder.»

4. Tevziî sistem kaldırıldığına ve tasarrufların 13. nevi maddesinin 2. nevi fıkrasıyla hayvanın değeri bakımından ceza tâyini için yargıca takdir hakkı bırakılmadığına göre 6. nevi maddede (... çalışan hayvanların cinsini, adedini, şekil,

alâmet ve vasıflarıyla bunların mümkünse değerlerini...) bildirirler fıkrasındaki (Mümkünse değerleri) hükmünün artık yeri ve lüzumu kalmamıştır. Bu itibarla maddenin (... bunların mümkünse değerlerini) ibaresini çıkarmak yerinde olacaktır.

5. Hayvanı çalınan kimsenin müracaat edeceği resmî sıfatı haiz muhtelif merciler arasında köy korucuları, çiftçi mallarını koruma veya mahalle bekçileri de zikredildiğine ve bunlara mütaakıp maddelerinde bazı vazifeler verildiğine göre 12. nevi maddede bu vazifeleri yapmayanlar için tâyin ve tertip olunan cezadan bu korucularla bekçilerin hariç kalmaması için 6. nevi maddeye mütenazır olarak 12. nevi maddede zühulen unutulduğu muhakkak olan (Köy korucusu veya çiftçi mallarını koruma veya mahalle bekçisi) ibaresinin de 12. nevi maddeye konulması lâzımgelmektedir.

6. Tertip bakımından 16. nevi maddenin yerinin 17. nevi madde ile değiştirilmesinin muvafık olacağı mütalâa edilmiştir.

Komisyonumuzun tasarı üzerindeki görüşlerini belirten mütalâamız Adalet Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkan V.	
Tekirdağ	Çoruh	
C. Uybadın	A. Tüzün	
Sözeü	Kâtip	
Kar:	Balıkesir	
Söz hakkım mahfuzdur	F. Tiritöglü	
A. Eyidoğan		
Amasya	Antalya	Denizli
F. Uras	T. Sökmen	Dr. B. Uz
Giresun		Giresun
E. Dizdar		T. Ekmen
Gümüşane		Konya
Ş. Sökmenşüer		M. Ş. Altan

Adalet Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Adalet Komisyonu

Esas No. 2/176

Karar No. 56

15. III. 1950

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Bingöl Milletvekili Feridun Fikri Düşünsel'in hayvan hırsızlığı suçunu işliyenlere verilecek cezaların artırılması ve bunların Suçüstü Kanununa göre tutuklu olarak yargılanmaları hakkındaki Kanun teklifi Komisyonumuza havale buyurulmakla teklif sahibi ile Adalet ve İçişleri Bakanlıkları teimsileilerinin hüzuriyle incelendi.

Memleketimizdeki hayvan hırsızlıklarının kesin olarak önlenmesi için yalnız teklif gerçevesi içinde kalınmayarak, kırk yıla yakın bir zamandan beri tatbik edilmekte olan ve tesis ettiği tazmin sistemi dolayısıyla bugünün hukuk telâkilerine aykırı hükümleri ihtiya etmekle beraber, çalınan hayvan izlerinin takibine müteallik hükümleri de kifayetsiz olan ve bu sebeplerle tatbikatta istenen neticeyi vermiyen ve bu kabül suçları işliyenler üzerinde artık tesirini kaybetmiş bulunan yürürlükteki muvakkat Kanun yerine daha esaslı hükümleri kapsıyan yeni bir tasarruun hazırlanması uygun görülmüş ve keyfiyet bir su komisyona havale edilmiştir. Yapılan incelemeler sonunda Komisyonumuzca esas prensip olarak varılan netice üzerine hazırlanan metin İçişleri Komisyonumuza gönderilerek bu komisyonun verdiği mütalâadaki esaslar da göz önünde bulundurulmak suretiyle tasarıya son şekil verilmiştir.

1. Yurdumuzda vukua gelen hayvan hırsızlıkları en ziyade büyük baş hayvanlara taallâk etmektedir. Bu hayvanlar köylünün ziraat ve istihsal vasıtalarını teşkil etmesi itibarıyla koyun, keçi gibi küçükbaş hayvanların çalınmaları halinde Türk Ceza Kanununun mal aleyhindeki hükümlerinin uygulanması yerinde görülmüş ve büyük baş hayvan hırsızlıklarının tâkibi için istisnai bir tâkip mekanizması tesisi uygun görülmüştür.

Tasarının matlabı ile 1 nci ve 2 nci maddeler bu maksada göre kaleme alınmıştır.

2. Büyük baş hayvan hırsızlığını önlemek için bu gibi hayvanların alım satımını tanzim etmek, genel ve özel kolluk memurlarına vazifeler

vermek ve mevcut kanunlarımızın esasları dairesinde idare âmirlerince hayvan hırsızlığının önlenmesi maksadıyla verilecek emirlerin derhal yerine getirilmesiyle belediye ve köy idarelerini görevlendirmek gibi hususlar hayvan hırsızlığını önleyici mahiyette görüldüğünden tasarrımın 3, 4 ve 5 nci maddelerine o yolda hüküm der olunmuştur.

3. Tasarrımın ikinci bölümünü teşkil eden 6 - 10 ncu maddeler çalınan hayvan izlerinin daha müessir bir surette kovalanmasını sağlayacak şekilde tertiplenmiş ve zabıtaya hayvan hırsızlığı faillerini yakalayıncaya kadar kovalama vazifesi verilmiştir.

4. Muhtarlara ve ihtiyar heyet ve meclisleri üyelerine, köy korucularına ve çiftçi mallarını koruma meclislerine, genel ve özel kolluk âmir ve memurlarına hayvan hırsızlığını en çabuk vasıta ile vazifeli en yakın karakola bildirmek görevi verilmiş ve bu görevi yapmayanların umumi hükümlere göre kovuşturmaya tâbi tutularak bunlar hakkında fiillerinin mahiyetine göre verilecek cezaların iki kat olarak hükmolunması esası derpiş edilmiş ve 12 nci madde buna göre kaleme alınmıştır.

Ayrıca tasarrımın 4, 5 ve 9 ncu maddeleriyle kendilerine vazifeler verilen kolluk memurlarının vazifelerini yapmamaları halinde bunlara da fiillerinin mahiyetine göre verilecek cezaların iki kat olarak hükmolunması esası kabul edilmiştir.

5. Büyük baş hayvanları çalanlarla bu suçlara iştirak edenler veya bu suçun irtikâbına iştirak etmeksizin çalınan bu gibi hayvanları bilerek kabul edenler, saklıyanlar, satınalanlar veya her ne suretle olursa olsun kabul etmek, saklamak veya satmak hususlarında tavassut eyliyenler haklarında Türk Ceza Kanununa göre tâyin edilecek cezalar üç kat olarak hükmolunması ve bunlar hakkında ayrıca sürgün cezası verilmesi ve hükümlülerin gerektiği takdirde cezalarını başka bir mahal ceza evinde

çekmeleri hayvan hırsızlığını müessir olarak önleyici tedbirler meyanında mütalâa edilmiş ve tasarının 13 nci maddesinde buna göre hükümler tesis olunmuş ve çalınan büyük baş hayvanın kıymeti her ne olursa olsun faili hakkında tertip edilecek cezanın kıymete göre hafifletilmemesi uygun görülerek Türk Ceza Kanununun 522 nci maddesinin bu hırsızlıklarda uygulanmayacağı tasarıda tasrih edilmiştir.

6. Yukarıki bentte sayılan suçlardan sanık olanların tutuklu olarak yargılanmaları tasarı ile istihdaf edilen maksada uygun görülmüş ve 14 nci maddede buna göre hüküm tesis olunmuştur.

7. Başboş bulunan veya bir kimsenin elinde hırsızlık olduğu anlaşılan büyük baş hayvanın nereye teslim edileceği ve ne suretle bakılarak sahibinin nasıl araştırılacağı ve sahibi bulunmayanlar hakkında ne gibi muamele yapılacağı hususunda tasarının 15 nci maddesine lüzumlu maddeler konulmuştur.

8. 16 nci madde ile muvakkat kanun hük-

mü yürürlükten kaldırılmış ve kanunun yayımına taallük eden 17 nci maddede köylerimizde bu hükümlerin iyice duyurulmasını temin maksadiyle ilânın 1322 sayılı Kanunun 11 nci maddesinde yazılı şekilde olması maksada daha uygun mütalâa olunmuş ve kanuni yürütme yetkisinin bir bakanlığa hasredilmiyerek Bakanlar Kuruluna ait bulunması daha faydalı görülerek 18 nci madde o şekilde kaleme alınmıştır.

Kanunatayın yüce tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Komisyonu

Başkanı

Konya

H. Karagülle

Balıkesir

O. N. Burcu

Elâzığ

F. Karakaya

Mardin

M. K. Boran

Sözcü

Ankara

E. H. Ergun

Denizli

N. Küçük

Erzincan

A. Fırat

Rize

Dr. S. A. Dilemre

BİNGÖL MİLLETVEKİLİ FERİDUN FİK- Rİ DÜŞÜNSELİN TEKLİFİ

*Hayvan hırsızlığının men'i hakkındaki 6 Nisan
1329 tarihli Kanunu Muvakkate bâzi hükümler
ektenmesine dair Kanun teklifi*

MADDE 1. — Hayvan hırsızlığına mütaal-
lik suçların muhakemeleri Suçüstü Kanunu hü-
kümlerine göre icra edilir.

MADDE 2. — Hayvan hırsızlarının muhake-
meleri mevkufen icra edilir.

MADDE 3. — Hayvan hırsızları on seneden
az olmamak üzere ağır hapis cezasıyla cezalandı-
rılırlar.

MADDE 4. — Hayvan hırsızları mahkûm
oldukları ceza miktarınca zabıta nezareti altı-
tında bulundurulur.

MADDE 5. — Bu Kanun yayım tarihinde
yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu
yürütür.

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Büyükbaş Hayvan Hırsızlığının Önlenmesi hakkında Kanun tasarısı

Bölüm : I

Önleme hükümleri

MADDE 1. — Büyükbaş hayvanların alım satımı ve bunların çalınmaları halinde yapılacak kovuşturma bu kanun hükümlerine tâbidir.

MADDE 2. — Bu kanunun uygulanmasında büyükbaş sayılan hayvanlar : Deve, at (aygır, iğdiş), katır, eşek, manda, sığır ve bunların yavrularıdır.

MADDE 3. — Büyükbaş hayvanların alım satımı hayvan satış belgesiyle yapılır. Bu belgeleri köy ve mahalle muhtarları parasız verirler. Hayvan satış belgesine hayvanın cinsi ve alâmetleri, hayvan sahibinin adı, soyadı ve açık adresi yazılır. Satış halinde, hayvan satış resmini tahsil ile görevli olan köy veya belediye tahsildarı alıcının açık adresiyle adını ve soyadını satış belgesine yazıp altını tasdik ederek belgeyi alıcıya devreder.

MADDE 4. — Genel ve özel kolluk kuvvetleri satış belgesiyle satılması mecburi olan hayvanların alım ve satımında bu belgenin bulunup bulunmadığını aramak ve yoklamakla ödevlidirler.

MADDE 5. — Hayvan hırsızlığının önlenmesi maksadıyla valiler, kaymakamlar ve bucak müdürleri idaresi kanuniyle diğer kanunlardaki esaslar dairesinde bu kanunda yazılı hükümlerin yerine getirilmesini sağlamak için verecekleri emirleri köy ve belediye idareleriyle kolluk mensupları yerine getirmekle yükümlüdürler.

Bölüm : II

Kovuşturma hükümleri

MADDE 6. — Büyükbaş hayvanlara ait bir hırsızlık vuku geldiği zaman hayvan sahibi veya hayvanla ilgili olanlar hırsızlığın yapıldığı yerin bağlı bulunduğu köy korucusuna, çiftçi mallarını koruma veya mahalle bekçisine, muhtara ve muhtar bulunmadığı hallerde ihtiyar heyeti veya meclis üyelerinden birine veya ka-

rakola müracaatla çalınan hayvanların cinsini, adedini, şekil, alâmet ve vasıflarıyla varsa kovuşturmaya esas olabilecek gerekli delil ve emareleri bildirirler.

Hırsızlıktan haberdar edilen köy korucusu, çiftçi mallarını koruma veya mahalle bekçisi, muhtar veya ihtiyar heyeti veya ihtiyar meclisi üyesi en çabuk vasıta ile vazifeli en yakın karakola haber vermekle beraber hayvan izlerini sürdürmek ve kovalamakla hükümlüdürler.

MADDE 7. — Hırsızlığı haber alan karakol âmir veya komutanı bağlı bulunduğu bucak veya ilçe merkezine derhal haber vermekle beraber lüzumu kadar kolluk mensubunu da yanına alarak izleri kovalamaya çıkanlara en kısa zamanda katılır. İzin kovalanmasına bunlarla devam olunur.

Çalınan hayvanların ayrı ayrı kıymetleri, kovalanan izlerin başlangıç noktasından itibaren cinsleri, adedleri, şekilleri, ölçüleri ve her türlü özellikleriyle bunların uğradıkları veya geçtikleri ve kayboldukları yerler iz kovalamasını yapanlar tarafından düzenlenecek tutanakta açıkça belirtilerek tutanağın altı iz kovalamasına katılanlar tarafından imza edilir. İmzadan çekinecek olursa bunun sebebini açıklayarak imza ederler. İzlerin kovalanmasına katılmış olup da bu izleri kendi köy veya mahallelerinin hudutları dışına götürmüş olan muhtar ve ihtiyar heyeti veya meclis üyeleri geri dönebilirler.

MADDE 8. — Karakol âmir veya komutanının hırsızlık olayına ait raporunu alan kolluk üstleri bağlı buldukları bucak, ilçe veya il makamına haber verirler. Bu makamlar civar bucak, ilçe veya illere ve bölgeleri dâhilindeki karakollara keyfiyeti en çabuk vasıta ile duyurmakla beraber gerekli tedbirleri de aldırır ve kovuştururlar.

MADDE 9. — Hayvan hırsızlarını takibe çıkan kolluk memurları, delilleriyle birlikte ve failleri yakalayınca kadar hayvan izlerini aralıksız olarak kovalamak ve failleri meydana çıkarmakla ödevlidirler.

MADDE 10. — İz kovalaması esnasında kol-
luk memurlarının iz üzerinde rashiya-
cakları ve hayvanların barınmasına müsait olan üstü
açık veya kapalı yerleri Ceza Muhakemeleri
Usulü Kanununun hükümlerine tevfikan ararlar
ve keyfiyeti bir tutanakla tesbit ederler.

Bölüm : III

Cezai hükümler

MADDE 11. — Büyük baş hayvanları satış
belgesi olmaksızın satan veya satın alanlar veya
bu gibi hayvanların belgesiz olarak alım ve sa-
tımına vasıta olanlar hakkında fiil daha ağır
cezayı müstelzim olmadığı hallerde- Türk Ceza
Kanununun 526 nci maddesinin 1 nci fıkrasının-
daki cezalar iki kat olarak hükmolunur.

MADDE 12. — Büyük baş hayvanların satış
belgesini sebepsiz olarak vermekten imtina eden
veya bunların çalınmaları halinde keyfiyeti en
çabuk vasıta ile vazifeli karakola bildirmiyen
muhtar veya ihtiyar heyeti veya meclis üyeleri
ile köy korucusu, çiftçi mallarını koruma veya
mahalle bekçisi ve bu kanunun 4, 5 ve 9 nci
maddelerindeki görevleri yapmayanlar hakkın-
da umumi hükümlere göre kovuşturma yapıla-
rak fiillerinin mahiyetine göre, daha ağır bir
cezayı istilzam etmediği takdirde Türk Ceza
Kanununun 230 ve 240 nci maddelerindeki ceza-
lar iki kat olarak hükmolunur.

MADDE 13. — Büyük baş hayvanları çalan-
larla bu suçlara iştirak edenler veya bu suçun
irtikâbına iştirak etmeksizin çalınan bu gibi
hayvanları bilerek kabul edenler, saklıyanlar,
satın alanlar veya her ne suretle olursa olsun
kabul etmek, saklamak veya satmak hususla-
rında tavassut eyliyenler hakkında Türk Ceza
Kanununa göre tâyin edilecek cezalar üç kat

olarak hükmolunur, bunlar hakkında ayrıca
sürgün cezası da verilir.

Büyük baş hayvan hırsızlığı faileri hakkın-
da Türk Ceza Kanununun 522 nci maddesi
hükümleri uygulanmaz. Gerekliği takdirde bu
kabil hükümlülerin cezalarının başka bir ma-
hal ceza evinde çektirilmesine de hükmoluna-
bilir.

MADDE 14. — 13 ncü maddede yazılı suç-
lardan dolayı sanık olanlar hakkındaki yargı-
lama tutuklu olarak yapılır.

MADDE 15. — Başboş bulunan veya her
hangi bir kimsenin elinde hırsızlık olduğu anla-
şılan bir hayvan en çok dört hafta müddetle
mahalli çiftçi mallarını koruma heyetlerince
muhafaza olunur ve sahibi araştırılır. Bu müd-
det içinde müracaat eden hayvan sahibi bakım
masraflarını koruma sandığına ödeyerek hay-
vanını teslim alır.

Hayvan sahibinin araştırılması, lüzumu ha-
linde ilânen yapılır. Sahibi bulunmayan hay-
vanlar satılır ve bunların bakım ve ilân masraf-
ları satış bedelinden ödenerek bedelin kalan kıs-
mı bir sene müddetle malsandığında bekletilir.
Bu müddet zarfında da hayvan sahibinin araş-
tırılmasına devam edilir. Hayvan sahibi yine
meydana çıkmazsa hayvanın satış bedeli mal-
sandığına irat kaydolunur.

MADDE 16. — 6 Nisan 1329 tarihli Hayvan
Sirkatinin Men'i hakkındaki Kanunu Muvak-
kat yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 17. — Bu kanun neşir ve ilânı hak-
kında 1322 sayılı Kanunun 11 nci maddesi uy-
gulanır.

MADDE 18. — Bu kanunun hükümlerini
Bakanlar Kurulu yürütür.